

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: M. D.**, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 14 Az 502/2004 - 21 ze dne 9. 2. 2005,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 14 Az 502/2004 - 21 ze dne 9. 2. 2005 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá včas podanou kasační stížností usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 14 Az 502/2004 - 21 ze dne 9. 2. 2005, kterým nebylo vyhověno stěžovatelově návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 452/VL - 19 - C09 - 2004 ze dne 16. 11. 2004, kterým nebyl stěžovateli udělen azyl.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že s napadeným usnesením krajského soudu nesouhlasí, protože se v průběhu azylového řízení několikrát změnil azylový zákon, a stěžovatel neměl z důvodu své špatné znalosti češtiny možnost změny prostudovat. Dále stěžovatel upozorňuje na nemožnost spojit se s advokátem Mgr. Perepečenovem a na nedostatek finančních prostředků.

Vyjádření žalovaného nebylo ve věci vyžádáno.

Z obsahu soudního spisu zjistil Nejvyšší správní soud zejména tyto rozhodné skutečnosti: stěžovatel podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného, v níž po úvodní specifikaci

napadeného rozhodnutí namítl porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správního řádu“), přitom se ve své argumentaci omezil na částečnou citaci uvedených ustanovení správního řádu. Kromě toho stěžovatel namítl za obdobné parafráze části textu uvedených ustanovení i porušení § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 a 5 správního řádu. Dále uvedl, že „... další důvody budou ... uvedeny, když seznámím se s celým obsahem spisového materiálu ...“, přitom s poukazem na část pátou občanského soudního řádu navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení; stěžovatel též požádal o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. K žalobě bylo připojeno napadené rozhodnutí žalovaného. Krajský soud stěžovatele vyzval k vyplnění formuláře „Potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“ a po jeho obdržení dne 9. 2. 2005 rozhodl nyní napadeným usnesením. Svůj závěr přitom opřel o argumentaci, podle níž stěžovatel podal řádnou žalobu, žaloba má základní náležitosti požadované zákonem a stěžovatel tedy využil kvalifikovaným způsobem svých práv k ochraně svých zájmů, prokázal dobrou orientaci v právním řádu České republiky a není tedy důvodu mu zástupce ustanovovat, když zastoupení v řízení před krajským soudem nebylo povinným.

Kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), je přitom podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Základem kasační stížnosti je nesouhlas s napadeným usnesením, který stěžovatel zdůvodňuje svojí nedostatečnou znalostí českého právního řádu. Sám stěžovatel tedy takto uvádí skutečnost zásadně kontradiktorní ke konstatování krajského soudu, podle něhož naopak stěžovatel využil kvalifikovaným způsobem svých práv k ochraně svých zájmů a prokázal dobrou orientaci v právním řádu České republiky. Stěžovatel tedy míří na závěr, k němuž dospěl krajský soud, přitom namítá existenci odlišného skutkového stavu, než ze kterého krajský soud vycházel. Čím komplikovanější se může jevit subsumpce takové námitky pod kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) až e) s. ř. s., tím naléhavější se jeví potřeba poskytnout stěžovateli před takovým stavem, ukázal-li by se skutečným, zákonem předvídanou ochranu; za jediný způsob, kterého stěžovatel může nyní využít, je přitom třeba pokládat právě řízení o kasační stížnosti. Pokud by tedy stěžovatelovu námitku bylo možno právně kvalifikovanějším způsobem vyložit coby námitku nesprávného skutkového zjištění učiněného na základě zjištěného skutkového stavu (nesprávného co do míry stěžovatelovy odborné právní úrovně, jež vyplynula z jeho žaloby ke krajskému soudu), pak jde o námitku, jež musí být uplatnitelná v řízení o kasační stížnosti, a Nejvyšší správní soud ji pro tento případ subsumuje pod námitku jiných vad řízení před krajským soudem podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadené usnesení v rozsahu důvodu uplatněného v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato kasační stížnost je důvodná.

Podle § 35 odst. 7 s. ř. s. (nikoli tedy § 74 odst. 7 s. ř. s., jak uvedl krajský soud) navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Krajský soud svůj závěr o nevyhovění stěžovatelově návrhu opřel o nesplnění druhé z obou podmínek, tj. že toho není třeba k ochraně jeho práv, aniž se tak musel zabývat první podmínkou, tj. zda jsou tu předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků. Mají-li být obě podmínky splněny kumulativně, pak takový postup úvah krajského

soudu Nejvyšší správní soud za nesprávný nepokládá. Jinak je tomu však ohledně samotného závěru krajského soudu o nesplnění druhé z obou shora uvedených podmínek.

Stěžovatelova žaloba vykazuje znaky podání formulářového, i jinak v řízeních o soudním přezkumu rozhodnutí o neudělení azylu používaného. Pokud stěžovatel veškerou svoji argumentaci v žalobě vyčerpal parafrází části textu příslušných ustanovení správního řádu, pak vzniká legitimní otázka, zda takto dostatečně vymezil rozsah přezkumu, jak jej měl podle § 75 odst. 2 s. ř. s. krajský soud učinit. Při podáních obdobného obsahu a konstrukce přitom Nejvyšší správní soud sjednocuje rozhodovací praxi krajských soudů, jež nejčastěji osciluje mezi závěrem o absolutní absenci žalobního bodu na straně jedné a hraničním případem projednatelnosti takové žaloby bez jejího doplnění na straně druhé. Pokud tedy Nejvyšší správní soud ve světle těchto skutečností posuzuje obsahovou a rozsahovou stránku stěžovatelovy žaloby, a uváží-li též, že stěžovatel požadoval svojí žalobou z prosince roku 2004 přezkum podle části páté občanského soudního řádu (vše nasvědčuje tomu, že přezkum měl být dle stěžovatele uskutečněn podle části páté účinné do 31. 12. 2002) a že bez ohledu na zásadu koncentrační a dispoziční, jež tedy stěžovateli zřetelně známa není, uvedl, že další důvody budou z jeho strany teprve (v nijak časově blíže neurčené době) uvedeny poté, co se seznámí se spisovým materiálem, což stěžovatel, jak alespoň vyplývá z obsahu soudního spisu neučinil, pak závěr krajského soudu o tom, že stěžovatel využil kvalifikovaným způsobem svých práv k ochraně svých zájmů a prokázal dobrou orientaci v právním řádu České republiky, se jeví jako zcela neodpovídající skutkovému stavu, jak ze stěžovatelovy žaloby vyplývá. Krajský soud tu svůj závěr opřel jakoby o hmotněprávní charakter projednávané věci, tj. že jde o věc azylovou, a to ve vztahu k možnostem, jež jsou v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ve věcech azylu neúspěšným žadatelům fakticky dány; to však nemůže být samo o sobě faktorem, z něhož lze usoudit na to, zda je zástupce třeba k ochraně stěžovatelových práv. Při rozhodování o tom, zda je zástupce třeba k ochraně práv, nelze řádné úvahy soudu nahradit - byť i zde přímo nevyřčenými, avšak úrovní odůvodnění napadeného usnesení nepochybně naznačenými - úvahami o tom, zda sám obsah žaloby pravděpodobně povede nebo nepovede k úspěchu v řízení samotném.

Význam je tedy třeba při rozhodování o stěžovatelově návrhu klást na jeho osobnostní a faktické poměry, úroveň povědomí o jeho právech v soudním procesu a vůbec o právních poměrech v České republice; ty je pak třeba posoudit s ohledem na úroveň stěžovatelovy žaloby. To sice krajský soud dle odůvodnění napadeného usnesení učinil, ve skutečnosti šlo o posouzení toliko formální, které opory ve zjištěném skutkovém stavu potřebném pro rozhodnutí o stěžovatelově návrhu jednoznačně nenalézá. Úroveň, obsah, rozsah a argumentační náplň stěžovatelovy žaloby totiž závěru krajského soudu o kvalifikovaném postupu stěžovatele a jeho údajně dobré znalosti českého právního řádu zřetelně neodpovídá. Nadto úvaha krajského soudu o nepovinném zastoupení v řízení před ním je zcela irelevantní.

Krajský soud tedy svůj závěr o nevyhovění stěžovatelově návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě opřel o skutková zjištění, která nemají oporu ve zjištěném skutkovém stavu. Jde přitom o vadu řízení, jež může mít citelný vliv na zákonnost napadeného usnesení. Ze shora uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud kasační stížností napadené usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Pokud jde o náklady řízení o kasační stížnosti, o těch rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí; krajský soud je přitom v dalším řízení právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. listopadu 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu